

СТ А Н О В И Щ Е

на

Върховния касационен съд по конституционно дело № 12/2026 г.

Уважаеми конституционни съдии,

С определение от 25.06.2026г. е допуснато за разглеждане по същество искане за обявяване на противоконституционност на разпоредбите на чл.574, ал.10 от Кодекса за застраховането (КЗ) в частта „от датата на изпращане на уведомлението“ и на чл.143, ал.10 от Закона за движението по пътищата (ЗДвП). Върховният касационен съд е конституиран като заинтересувана институция и е поканен да вземе отношение по предмета на така образуваното конституционно дело, във връзка с което представя следното становище:

Разпоредбата на чл.574, ал. 10 от КЗ предвижда задължение за Информационния център на Гаранционния фонд да уведоми собствениците на превозни средства, че са пропуснали да сключат договор за задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, или че сключеният застрахователен договор е бил прекратен и не е подновен, и да им даде срок 14 дни от датата на изпращане на уведомлението, за да представят доказателства за наличие на сключен и действащ застрахователен договор за тази застраховка.

Според следващата ал.11, ако в срока по ал.10 не са били предоставени доказателства за сключен договор за задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите, Гаранционният фонд уведомява звената "Пътна полиция" при Столична дирекция на вътрешните работи или областните дирекции на МВР да прекратят регистрацията на превозното средство.

В съответствие с чл.143, ал.10 от ЗДвП компетентните органи на МВР служебно прекратяват регистрацията на пътни превозни средства, за които е получено уведомление от Гаранционния фонд по чл. 574, ал. 11 от КЗ.

Искането за обявяване на противоконституционност на посочените разпоредби се основава на последното изменение на чл.143, ал.10 от ЗДвП, в сила от 07.09.2025г. С него в края на първото изречение е заличен текстът „и се уведомява собственикът на пътното превозно средство“. Така според вносителя са нарушени конституционните принципи на правото на защита, на правовата държава и правната сигурност и принципа на пропорционалността.

Върховният касационен съд не споделя тезата за противоконституционност на разпоредбата на чл.143, ал.10 от ЗДвП.

Твърдението, че задължението на администрацията да информира засегнатото лице за ограничаването на правата му е отпаднало, не намира опора в действащото законодателство.

С чл.140, ал.2 от ЗДвП законодателят е възложил на министъра на вътрешните работи да определи условията и редът за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства и ремаркета, теглени от тях, и реда за предоставяне на данни за регистрираните пътни превозни средства **с наредба**, съгласувана с министъра на транспорта, информационните технологии и съобщенията и министъра на отбраната.

В изпълнение на тази законова делегация е приета **Наредба № I-45/2000г.** за регистрацията, отчета, пускането в движение и спирането от движение на моторните превозни средства и на ремаркета, теглени от тях. Според чл.1, ал.1 тя определя условията и реда за регистриране, отчет, спиране от движение и пускане в движение, временно отнемане, прекратяване и възстановяване на регистрацията на моторните превозни средства.

Конкретно процедура по прекратяване на регистрацията е уредена в раздел III от Наредбата. Основанията за служебно прекратяване на регистрацията са изброени в чл.18б, ал.1, като **т.8** визира служебното прекратяване на регистрацията по чл.143, ал.10 от ЗДвП след уведомление от Гаранционния фонд. Според ал.2 на същия чл.18б от Наредбата, „при прекратяване регистрацията по ал.1, т.1, 2, 3, 4 или 8 **се уведомява собственикът** на ПС, посочен в регистъра“.

При горното се налага изводът, че задължението на административния орган да уведоми засегнатото лице за предприетата спрямо него мярка, независимо че вече не фигурира в ЗДвП, **не е отпаднало**. Наредбата е действаща и подлежи на изпълнение. Възприетата законодателна техника е в съответствие с чл.7, ал.2 от Закона за нормативните актове, който определя наредбата като нормативен акт за прилагане на отделни разпоредби или подразделения на нормативен акт от по-висока степен. ЗДвП очертава основанията за дерегистрация на

превозните средства, а на подзаконово равнище е детайлизиран редът, по който тя се извършва. Не съществува изрично конституционно изискване материята да бъде изцяло уредена със закон.

Предвид обстоятелството, че развитите в искането аргументи не касаят действително приложимото право, обсъждането им е безпредметно.

Становището на ВКС по отношение на искането за обявяване на противоконституционност на разпоредбата на чл.574, ал.10 от КЗ в частта „от датата на изпращане на уведомлението“ също е отрицателно.

Преди всичко следва да се отбележи, че от мотивите на искането е видно, че вносителят не разглежда разпоредбите на чл.574, ал.10 от КЗ и на чл.143, ал.10 от ЗДвП изолирано една от друга, а в тяхната взаимовръзка, като съвместно уреждащи единна процедура по прилагане на мярката служебна deregистрация на превозното средство. Възраженията му са свързани с възможността тя да бъде наложена и да действа във времето, без засегнатото лице дори да научи за това. Посочил е, че отпадналото от чл.143, ал.10 от ЗДвП изискване за уведомяване на собственика е имало „своеобразна saniраща функция“ по отношение на недостатъка в чл.574, ал.10 от КЗ. В този смисъл липсва яснота дали се поддържа противоконституционност на текста от КЗ на самостоятелно основание, или искането е за кумулативно обявяване на двете атакувани разпоредби за противоконституционни.

По същество очевидният недостатък на чл.574, ал.10 от КЗ се състои в неговото вътрешно противоречие – от една страна утвърждава необходимостта собственикът да бъде информиран за наличието на предпоставки за deregистрация на превозното му средство, а от друга, напълно се дезинтересира от въпроса дали информацията е получена от него. Така се създава реална възможност 14-дневният срок да изтече без уведомлението да е достигнало до адресата. Той ще научи за мярката, след като тя бъде приложена. При тази хипотеза обаче конституционните принципи не биха били нарушени. Администрацията няма задължение да уведомява извършителите на нарушения за това, че извършват нарушение. Срокът за сключване на договора е нормативно определен, а не тече от получаване на уведомление. Лицето, което не е получило съобщение, също както и тези, които са го получили, разполага с допълнителни 14 дена, през

които с надлежно поведение би могло да предотврати прилагането на мярката. Изводът е, че с предвиденото в чл.574, ал.10 от КЗ уведомление, законодателят не нарушава стандартите за реализиране на правото на защита, а ги надхвърля.

Принудителните административни мерки /ПАМ/ имат за цел предотвратяването на предстоящо, прекратяването на съществуващо противоречащо на правната уредба състояние, или отстраняването на вредните последици от такова. Същественото е обективно съществуващото отклонение от установения ред. Личността на отговорния за него е без значение, поради което административният орган не го издирва и няма задължение да го предупреждава, че ще приложи мярката. В това производство не се налагат санкции, не се изследва наличието на вина, респективно знанието на определени обстоятелства. Общественият интерес да се възстанови законосъобразното положение е определен от законодателя като приоритетен, като тази негова преценка не подлежи на контрол. В случай, че е засегнат личен интерес, той може да бъде защитен чрез предприемане на действия за отстраняване на нарушението, при което ПАМ ще бъде незабавно отменена или чрез обжалване на индивидуалния административен акт, с който е наложена.

Отчитайки посочените специфики на принудителните административни мерки, ВКС счита, че уредба, която не предвижда гаранции, че собственикът на превозно средство в движение без застраховка „Гражданска отговорност“ ще бъде уведомен, че следва да преустанови нарушението, или че ЗДвП предвижда deregистрация **не противоречи на Конституцията.**

Въпреки неудачната редакция на чл.574, ал.10 от КЗ, предвиденият в него срок на практика осигурява допълнителен период от време между установяването на липсата на задължителна застраховка и прилагането на ПАМ, през който собственикът може да предприеме необходимите действия, за да не търпи неблагоприятни последици. По този начин се изключва възможността ПАМ да бъде приложена при малозначителни нарушения или при възникнали обективни пречки и се постига баланс между личния и обществения интерес.